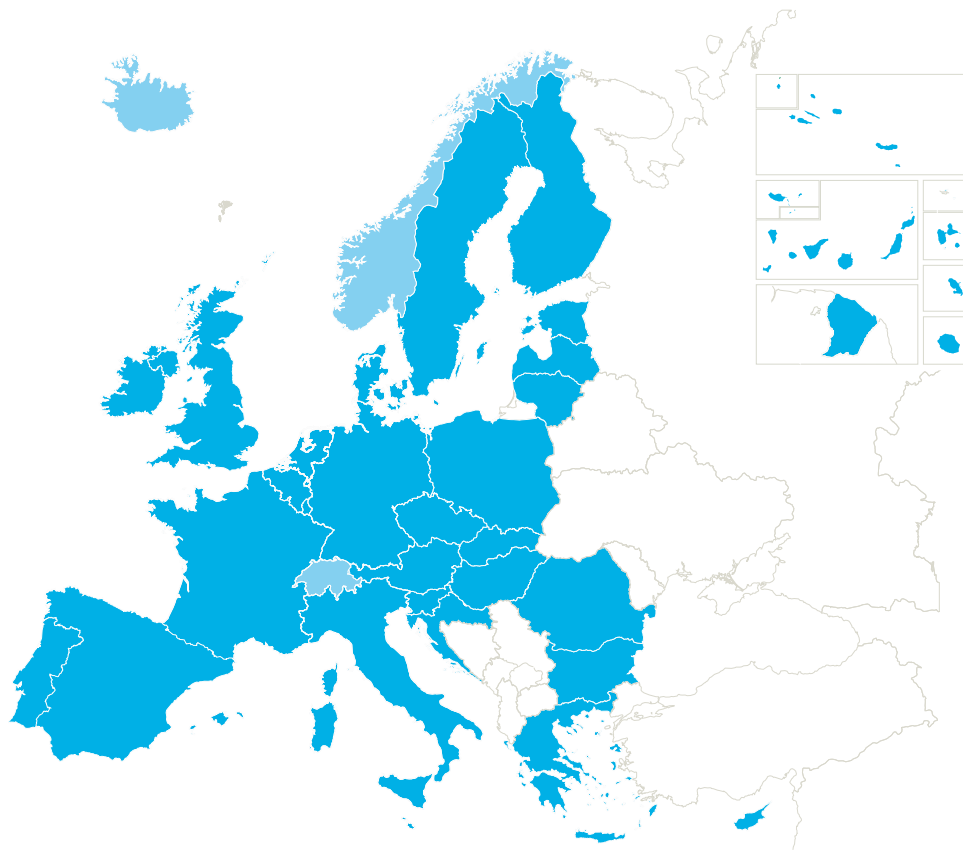

Europska
komisija

Vaša Europa, vaša prava

Praktičan vodič za građane
i poduzeća o pravima koja
imaju i mogućnostima
koje im se pružaju na
jedinstvenom tržištu EU-a

SAZNAJTE KOJA SU VAM

PRAVA I ISKORISTITE IH

Putem besplatnog telefona

00 800 6 7 8 9 10 11 (*)

Putem e-pošte ili posjetom
lokalnom informacijskom
centru Europe Direct

<http://europedirect.europa.eu>

Otkrijte praktične informacije
o svojim pravima i
mogućnostima u EU-u

<http://europa.eu/youreurope>

(*) U nekim mobilnim mrežama
nije dopušten pristup brojevima
koji počinju s 00 800 ili se pak
takvi pozivi naplaćuju.

Sadržaj

Uvod	5
1. Posao u inozemstvu	6
2. Primanje naknade za nezaposlene osobe u inozemstvu	7
3. Priznavanje stručnih kvalifikacija	8
4. Plaćanje poreza	9
5. Pristup socijalnom osiguranju	10
6. Ostvarivanje mirovinskih prava	11
7. Pristup zdravstvenoj zaštiti u inozemstvu	12
8. Studij u inozemstvu	13
9. Internetska kupnja	14
10. Kupnja ili prodaja automobila	15
11. Putnička prava	16
12. Jeftiniji pozivi s mobilnog telefona	17
13. Plaćanja, zajmovi i ulaganja	18
14. Osnivanje poduzeća i širenje poslovanja	19
15. Financiranje poslovanja	20
16. Kupnja i prodaja robe	21
17. Pružanje usluga u inozemstvu	22
18. Plaćanje poreza na dobit	23
19. Zaštita intelektualnog vlasništva	24
20. Nadmetanje za ugovore o javnoj nabavi	25
Zaštita prava i ostvarivanje pravne zaštite	26

Uvod

U ovoj su brošuri opisana prava koja imate i mogućnosti koje vam se pružaju na jedinstvenom tržištu EU-a. Jeste li vlasnik malog ili srednjeg poduzeća? Ova će vam brošura olakšati pronalaženje izvora financiranja, pristup novim tržištima i rješavanje administracije. Jeste li student, tražitelj zaposlenja, kupac ili radnik? U ovoj ćete brošuri pronaći savjete o radu, putovanju i studiranju u EU-u. Bez obzira na vaš profil, na jedinstvenom tržištu EU-a čekaju vas pogodnosti i mogućnosti.

Jedinstveno tržište promijenilo je način rada, učenja, kupnje i prodaje diljem europskog kontinenta. Kratak izlet u susjednu zemlju nekoć nije bio baš jednostavan pothvat – najvjerojatnije biste ga počeli odlaskom u mjenjačnicu, morali biste pribaviti i razne dokumente potrebne za mogući odlazak liječniku ili u bolnicu, a carinu biste morali platiti čak i na najmanji suvenir. Osim toga, da ste nakon povratka kući uočili da s tim suvenirom nešto nije u redu, niste mogli računati na povrat novca. Niste mogli biti ni sasvim sigurni da je siguran jer su se norme diljem Europe razlikovale.

A ako ste tada bili vlasnik poduzeća, birokratske formalnosti povezane s prodajom proizvoda ili pružanjem usluga u drugim državama članicama EU-a bile bi vam velika prepreka u ostvarivanju planova za širenje na međunarodno tržište.

Posljednjih je godina postignut velik napredak. Bez obzira na to jeste li fizička ili pravna osoba, jedinstveno tržište EU-a danas vam pruža vrlo konkretne pogodnosti. Imate pristup većem broju kvalitetnijih i jeftinijih proizvoda i usluga. U svakoj zemlji imate pravo na istu visoku razinu zaštite u poslovanju i zaštite potrošača. Možete osnovati poduzeće, prodavati svoje proizvode i poslovati na tržištu od 500 milijuna ljudi diljem EU-a.

Ovaj će vam vodič predstaviti brojne mogućnosti koje nudi jedinstveno tržište te vam omogućiti da ih u potpunosti iskoristite. U nekim se područjima slična pravila primjenjuju čak i izvan EU-a (Island, Lihtenštajn, Norveška i Švicarska).

U ovoj je brošuri opisano stanje u listopadu 2014. Iako su mnoge prepreke uklonjene, jedinstveno je tržište europski projekt u razvoju, što znači da će vam se u budućnosti otvoriti i nove mogućnosti. Najnovije informacije možete pronaći na internetskim stranicama na koje vode poveznice na dnu svake stranice.

A ako se nađete u situaciji da se vaša prava ne poštuju ili jednostavno trebate savjet, postoje brojne službe EU-a koje vam mogu pomoći u traženju rješenja ili ostvarivanju pravne zaštite. Informacije o njima potražite na kraju vodiča.

1. Posao u inozemstvu

Kao državljanin EU-a imate pravo raditi u drugim zemljama EU-a bez radne dozvole.

JEDNAKO POSTUPANJE

KAO S LOKALNIM STANOVNIŠTVOM

Pri traženju zaposlenja u inozemstvu imate ista prava kao i državljani zemlje domaćina u pogledu pristupa zaposlenju (uz izuzetak nekih radnih mjesta u javnom sektoru kojima je obuhvaćeno izvršavanje prerogativa javne vlasti i zaštita općih interesa države), pomoći koju pružaju službe za zapošljavanje i financijske pomoći u traženju zaposlenja.

Za neke oblike financijske pomoći u traženju zaposlenja morate dokazati da ste zaista povezani s lokalnim tržištem rada.

SLOBODNA RADNA MJESTA U EUROPI

Informacije o slobodnim radnim mjestima u drugim zemljama EU-a dostupne su na europskom portalu za zapošljavanje EURES (Europska služba za zapošljavanje): <http://ec.europa.eu/eures>

Moguće je da će u nekim državama članicama državljanima Hrvatske i dalje trebati radna dozvola kako bi se mogli zaposliti. Ta će ograničenja biti ukinuta najkasnije do kraja 2020. godine.

OVO BI MOGAO BITI VAŠ SLUČAJ

Imate pravo na potporu pri traženju zaposlenja u inozemstvu

Valdis je Latvijac koji se preselio u Finsku kako bi tražio posao. Kao državljanin države članice ima potpun pristup lokalnoj službi za zapošljavanje koja mu može pomoći dok traži slobodna radna mjesta. Saznao je da služba nudi jednodnevnu radionicu o tome kako pisanjem kvalitetnog životopisa povećati izgleda za dobivanje poziva na razgovor za posao. Prijavio se za radionicu i sudjelovao u njezinu radu pod istim uvjetima kao i finski državljani.

Poslije toga počeo je slati životopise mogućim poslodavcima i bio pozvan na dva razgovora, ali nije dobio posao.

Počelo mu je onestajati novca pa je predao zahtjev za posebnu naknadu kojom se tražiteljima zaposlenja olakšava pristup tržištu rada.

Međutim, prije nego što pristanu na isplatu financijskih naknada, finska nadležna tijela mogu provjeriti je li se građanin EU-a zaista povezao s lokalnim tržištem rada.

Njihova ocjena Valdisovih kvalifikacija, duljine boravka u Finskoj i nastojanja da pronađe posao bila je pozitivna te mu je zahtjev za naknadu odobren.

Trebate pomoć?
Želite dodatne
informacije?

2. Primanje naknade za nezaposlene osobe u inozemstvu

Ako ste nezaposleni, možete dobiti pomoć u traženju zaposlenja u nekoj drugoj zemlji EU-a.

TRAŽENJE ZAPOSLENJA U INOZEMSTVU

Ako primete naknadu za nezaposlene osobe, sa zavodom za zapošljavanje možete se dogovoriti da ćete potražiti zaposlenje u nekoj drugoj zemlji EU-a i nastavi primati naknadu. Naknadu obično možete primati tri mjeseca, uz mogućnost produljenja na najviše šest mjeseci. Kako biste ostvarili to pravo, morate zatražiti odobrenje pomoću obrasca U2 (stari naziv E 303).

Obično je uvjet da prije podnošenja zahtjeva najmanje četiri tjedna budete prijavljeni na zavodu za zapošljavanje u zemlji u kojoj ste ostali bez zaposlenja.

FORMALNOSTI U ZEMLJI DOMAĆINU

Kako biste izbjegli prekid u isplati naknade za nezaposlene osobe, u roku od sedam dana od odlaska iz zemlje u kojoj ste ostali bez zaposlenja morate se prijaviti kao tražitelj zaposlenja na zavodu za zapošljavanje u zemlji domaćinu, gdje ćete pokazati dobiveno odobrenje. Ako se prijavite nakon tog roka, naknada će vam se isplaćivati tek od dana prijave.

Zatim se morate obratiti lokalnim službama za pomoć pri traženju zaposlenja te ispunjavati sve obveze i poštovati postupke provjere koje provodi lokalna služba za zapošljavanje.

AKO NE PRONAĐETE ZAPOSLENJE

Ako tijekom tri mjeseca na koja se odnosi odobrenje ne uspijete pronaći posao, možete zatražiti produljenje još tri mjeseca. To morate učiniti prije isteka odobrenja, i to u zavodu za zapošljavanje u zemlji u kojoj ste ostali bez zaposlenja, a ne u zemlji domaćinu.

Ako želite zadržati pravo na naknadu za nezaposlene osobe tijekom duljeg razdoblja, morate se vratiti u zemlju u kojoj ste ostali bez zaposlenja u roku navedenom u odobrenju.

OVO BI MOGAO BITI VAŠ SLUČAJ

Svakako na vrijeme zatražite produljenje

João iz Portugala otišao je u Mađarsku i sa sobom ponio obrazac U2 (stari naziv E 303) kako bi i dalje mogao primati naknadu za nezaposlene osobe. Međutim, u Mađarskoj je ostao dulje od tri mjeseca.

Kad se vratio u Portugal, izgubio je pravo na naknadu za nezaposlene osobe. Kako se to ne bi dogodilo i vama, ne zaboravite od nacionalnog zavoda za zapošljavanje zatražiti produljenje prije isteka tromjesečnog odobrenja.

Trebate pomoć?
Želite dodatne
informacije?

3. Priznavanje stručnih kvalifikacija

Kao državljanin EU-a imate pravo raditi u struci u drugim zemljama EU-a.

PRIZNAVANJE STRUČNIH KVALIFIKACIJA

Ako vaša struka u zemlji domaćinu nije uređena zakonom, u njoj možete raditi pod istim uvjetima kao i državljani te zemlje, čak i bez službene potvrde o priznavanju.

Ako je pak vaša struka u zemlji domaćinu uređena zakonom, možda ćete morati zatražiti službenu priznavanje svojih stručnih kvalifikacija.

Ako je vaša struka uređena zakonom u zemlji domaćinu, no ne i u vašoj zemlji, možda ćete morati dokazati da ste u svojoj zemlji u njoj radili najmanje dvije godine u proteklih deset godina.

Informacije o pravilima koja se primjenjuju na vašu struku te o adresama nacionalnih tijela za kontakt dostupne su u našoj bazi podataka: (http://ec.europa.eu/internal_market/qualifications/regprof).

OVJERENE PRESLIKE DOKUMENATA

Nadležna tijela mogu zatražiti od vas ovjerene preslike ili prijevode najvažnijih dokumenata iz zahtjeva, primjerice potvrdu o stečenim kvalifikacijama. Ako želite raditi kao arhitekt, zubar, liječnik, primalja, medicinska

sestra, ljekarnik ili veterinar, zemlja domaćin može od nadležnog tijela u vašoj zemlji tražiti potvrdu o stečenim kvalifikacijama kojom se potvrđuje da ispunjujete minimalne europske zahtjeve u pogledu obrazovanja za tu struku.

OVO BI MOGAO BITI VAŠ SLUČAJ

Provjerite uvjete prije početka rada!

Mojca, medicinska sestra općeg smjera koja se školovala u Sloveniji, željela je raditi u Münchenu, u Njemačkoj. To je trebalo biti jednostavno jer medicinske sestre općeg smjera imaju pravo na automatsko priznavanje kvalifikacija. Međutim, Mojca nije znala kome se obratiti radi priznavanja slovenskih kvalifikacija.

Obratila se njemačkome tijelu za kontakt za priznavanje stručnih kvalifikacija, koje joj je dalo adresu nadležnog tijela u Bavarskoj. Tijelo za kontakt pomoglo joj je i oko administrativnih formalnosti koje je morala obaviti.

Trebate pomoć?
Želite dodatne
informacije?

4. Plaćanje poreza

Ako se preselite u drugu državu, moguće je da ćete morati ispunjavati porezne obveze i u matičnoj zemlji i u zemlji domaćinu.

NEPOSTOJANJE JEDINSTVENIH PRAVILA

O OPOREZIVANJU U EU-U

Ne postoji sveeuropski propis kojim bi se određivao način oporezivanja dohotka od rada građana EU-a koji žive i rade u drugoj državi članici. U takvim slučajevima primjenjuju se odgovarajući nacionalni zakoni i ugovori o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja između zemalja.

JEDNAKO POSTUPANJE

S vama se u poreznom smislu ne smije postupati drukčije nego s državljanima zemlje domaćina ako ste u sličnoj situaciji kao i oni. Nadalje, trebali biste dobiti jednake porezne olakšice u pogledu plaćanja (npr. hipoteke) i dohotka zarađenog u matičnoj zemlji kao kada biste obavljali ta plaćanja i dobivali dohodak u zemlji domaćinu.

POREZ NA DOHODAK

Država u kojoj radite u pravilu će vam zaračunati porez na dohodak zarađen na njezinu državnom području. Ako ne živite u zemlji u kojoj radite, zemlja u kojoj živite može vam također zaračunati porez na dohodak zarađen u zemlji u kojoj radite.

Srećom, većina zemalja sklopila je međunarodne sporazume o sprečavanju dvostrukog oporezivanja. Na temelju tih sporazuma porezna tijela zemlje u kojoj živite odbijaju porez koji ste platili u drugoj zemlji od poreza koji njima morate platiti.

REZIDENTNOST U POREZNE SVRHE

Ako u drugoj državi članici provedete više od šest mjeseci godišnje, moguće je da će vas u toj državi smatrati poreznim rezidentom. Ta će vam zemlja u tom slučaju moći oporezivati ukupni dohodak iz svih zemalja na svijetu.

Ako u drugoj zemlji provedete manje od šest mjeseci godišnje, obično u porezne svrhe ostajete rezident svoje matične zemlje (zemlje u kojoj živite većinu godine). U tom slučaju morate platiti porez u zemlji domaćinu samo na dohodak i prihode ostvarene u toj zemlji.

OVO BI MOGAO BITI VAŠ SLUČAJ

Možda imate pravo na olakšice u zemlji u kojoj radite – čak i za doprinose koje uplaćujete u inozemne mirovinske fondove

Sven, švedski državljanin koji radi i živi u Danskoj, i dalje uplaćuje doprinose u švedski mirovinski fond na temelju ugovora koji je potpisao prije preseljenja u Dansku.

Danska Svenu mora omogućiti korištenje porezne olakšice pri obračunu plaće jer su takve olakšice dopuštene za uplate u danske mirovinske fondove.

Trebate pomoć?
Želite dodatne
informacije?

5. Pristup socijalnom osiguranju

Kad se selite unutar EU-a, doprinose za socijalno osiguranje uvijek plaćate samo u jednoj zemlji, čak i ako radite u više njih. Obično ćete i prava iz socijalnog osiguranja moći ostvarivati samo u toj zemlji.

ZEMLJA NADLEŽNA ZA SOCIJALNO OSIGURANJE

Temeljno je pravilo da se na vas primjenjuje pravo zemlje u kojoj radite kao zaposlena ili samozaposlena osoba te da u toj zemlji plaćate i doprinose. Nije važno gdje živite ni gdje je sjedište vašeg poslodavca.

Zemlja u kojoj radite nadležna je za vaše socijalno osiguranje čak i ako najmanje jedanput tjedno putujete na posao iz neke druge zemlje EU-a.

Ako ostanete bez posla, trebate se prijaviti u službu za zapošljavanje i zatražiti naknadu za nezaposlene osobe u posljednjoj zemlji u kojoj ste radili ili u zemlji u kojoj imate prebivalište ako ste putovali na posao.

KRATKOROČNO UPUĆIVANJE NA RAD U DRUGU ZEMLJU

Kako bi se izbjegle česte promjene uvjeta socijalnog osiguranja, postoji iznimka za kratkoročni rad u inozemstvu na koji vas upućuje poslodavac – u tom slučaju zadržavate socijalno osiguranje u zemlji iz koje ste upućeni na rad u inozemstvo najviše dvije godine.

OVO BI MOGAO BITI VAŠ SLUČAJ

Vaše se socijalno osiguranje ne mijenja ako ste upućeni na rad u drugu zemlju EU-a

Karel je vlasnik ličilačkog obrta „Duga“ u Češkoj te je dobio narudžbu za dvomjesečni posao u Luksemburgu. Obrt je poslao šest ličilača da obave posao.

Ako su ispunjeni svi uvjeti za upućivanje, ličioči su tijekom rada u Luksemburgu i dalje osigurani prema češkim propisima o socijalnom osiguranju.

Poslodavac im je i dalje „Duga“ čak i ako im radne naloge u mjestu rada privremeno izdaje drugo poduzeće.

U SLUČAJU NEZAPOSLENOSTI

Ako primete naknadu za nezaposlene osobe, osigurani ste u zemlji koja vam tu naknadu isplaćuje.

Ako ne primete naknadu za nezaposlene osobe i ne radite, osigurani ste prema propisima zemlje u kojoj imate prebivalište.

Trebate pomoć?
Želite dodatne
informacije?

6. Ostvarivanje mirovinskih prava

Ako ste živjeli i radili u više zemalja EU-a, moguće je da ste u svakoj od njih stekli određena mirovinska prava. Ako ispunjujete nacionalne uvjete za umirovljenje, svaka će vam od tih zemalja isplaćivati zasebnu mirovinu razmjernu broju godina koje ste u njoj radili.

PODNOŠENJE ZAHTEVA

Zahtjev za ostvarivanje mirovine trebate uputiti mirovinskom zavodu u zemlji u kojoj živite. Ako u toj zemlji niste nikada radili, obratite se nadležnom zavodu u posljednjoj zemlji u kojoj ste radili. To će biti vaša „kontaktna ustanova” koja će stupiti u vezu s nadležnim tijelima svih zemalja u kojima ste radili radi utvrđivanja vaših mirovinskih prava.

Svaka će zemlja provjeriti ispunjujete li uvjete za starosnu mirovinu koji vrijede u toj zemlji. Ti se uvjeti, primjerice dob za umirovljenje i uplaćeni doprinosi, razlikuju od zemlje do zemlje, no EU propisuje da svaka zemlja mora uzeti u obzir doprinose uplaćene u drugim zemljama ako je to potrebno da bi se dostigao minimalni broj godina rada potreban za ostvarivanje prava na mirovinu.

Nadležno tijelo svake zemlje obavijestit će vas o odlukama koje je donijelo o vašim mirovinskim pravima. Na kraju će vam vaša „kontaktna ustanova” poslati sažetak odluka svih zemalja o vašem zahtjevu.

UMIROVLJENJE U INOZEMSTVU

Mirovina će vam se isplaćivati bez obzira na mjesto boravka ili prebivališta u Europi.

OSTALI OBLICI MIROVINA

Pravila koja vrijede za starosne mirovine u pravilu se odnose i na invalidske i na obiteljske mirovine.

OVO BI MOGAO BITI VAŠ SLUČAJ

Provjerite svoja mirovinska prava u svim zemljama u kojima ste radili

U trenutku umirovljenja Regina je živjela u Njemačkoj, pa je ondje podnijela i zahtjev nadležnim tijelima. No iako je većinu svojeg radnog vijeka (25 godina) provela u Njemačkoj, osam godina radila je i u Austriji.

Njemački mirovinski zavod (njezina „kontaktna ustanova”) stupio je u kontakt s austrijskim mirovinskim zavodom. Iako je za stjecanje prava na mirovinu u Austriji potrebno najmanje deset godina radnog staža, austrijske vlasti moraju uzeti u obzir godine koje je Regina radila u Njemačkoj.

Stoga će joj Austrija isplaćivati mirovinu za osam godina staža navršenih u Austriji, dok će joj Njemačka isplaćivati zasebnu mirovinu za 25 godina staža navršenih u Njemačkoj.

Trebate pomoć?
Želite dodatne
informacije?

7. Pristup zdravstvenoj zaštiti u inozemstvu

Prema propisima EU-a možete zatražiti liječničku pomoć u drugoj zemlji EU-a te ostvariti povrat određenih troškova od nacionalnog zavoda za zdravstveno osiguranje.

ZDRAVSTVENA ZAŠTITA TIJEKOM KRATKIH PUTOVANJA

Prije putovanja, bez obzira na to je li riječ o godišnjem odmoru, poslovnom putovanju ili studiranju, zatražite besplatnu europsku karticu zdravstvenog osiguranja od zavoda za zdravstveno osiguranje.

S tom karticom imate pravo na liječničku pomoć u državnim zdravstvenim ustanovama u slučaju da se neočekivano razbolite ili doživite nesreću tijekom boravka u drugoj zemlji EU-a.

Kada karticu pokažete liječniku ili zubaru, odnosno u bolnici ili ljekarni, dobit ćete nužnu zdravstvenu skrb pod istim uvjetima kao i lokalno stanovništvo.

Pravo na zdravstvenu skrb koja vam je potrebna imate čak i ako karticu nemate uz sebe. U mnogim slučajevima imat ćete pravo na povrat troškova od svojeg nacionalnog zavoda za zdravstveno osiguranje.

PLANIRANO LIJEČENJE

Ako u matičnoj zemlji imate pravo na određenu liječničku pomoć, možete je zatražiti u drugoj državi članici, a vaš zavod za zdravstveno osiguranje ili drugi osiguravatelj preuzet će sve troškove ili dio njih. Možda ćete morati unaprijed zatražiti odobrenje.

Ako prethodno zatražite odobrenje, možda nećete morati unaprijed platiti liječenje. Prije odlaska, u svojem zavodu za zdravstveno osiguranje provjerite financijske uvjete jer se postupci i iznosi povrata mogu razlikovati.

Odobrenje se ne smije odbiti ako je liječenje koje vam je potrebno predviđeno propisima vaše zemlje, a zbog medicinski opravdanih razloga ondje ne možete ostvariti pravo na pravodobno liječenje.

Pri planiranom liječenju u inozemstvu ravnopravni ste s osobama koje su zdravstveno osigurane u zemlji u kojoj se liječite.

Prije nego što donesete odluku, obratite se svojem zavodu za zdravstveno osiguranje ili nacionalnom tijelu za kontakt u državi članici u kojoj se želite liječiti, koji će vam pružiti sve potrebne informacije i savjete.

OVO BI MOGAO BITI VAŠ SLUČAJ

Kirsti iz Estonije nekoliko je mjeseci boravila u Litvi kako bi dovršila studij.

Jedne je večeri u teretani slomila gležanj.

Kirsti je u Litvi dobila svu potrebnu liječničku skrb samo na temelju europske kartice zdravstvenog osiguranja i osobne iskaznice.

U Litvi joj je pomoć pružena kao da je korisnik litavskog zdravstvenog osiguranja te ondje ima pravo na povrat troškova u propisanom iznosu.

Trebate pomoć?
Želite dodatne
informacije?

8. Studij u inozemstvu

Kao državljanin EU-a imate pravo studirati u svim zemljama EU-a pod istim uvjetima kao i državljani tih zemalja.

PRISTUP VISOKOM OBRAZOVANJU

Pravila upisa bitno se razlikuju u različitim zemljama i na različitim fakultetima, ali bez obzira na ostale upisne kriterije, pristup izobrazbi ili obrazovanju u drugoj državi članici ne smije vam se uskratiti na temelju državljanstva.

Poznavanje službenog jezika može biti uvjet pa se u nekim zemljama od vas može zatražiti pristupanje ispitu iz tog jezika.

PRIZNAVANJE AKADEMSKIH NASLOVA

Ne postoji automatsko priznavanje akademskih naslova na razini EU-a. Ako želite studirati u drugoj zemlji EU-a, najprije provjerite hoće li vam ondje priznati stečeni naslov i na kojoj razini.

Više informacija o priznavanju stručnih kvalifikacija radi zaposlenja pronaći ćete u trećem poglavlju.

ŠKOLARINE I FINANCIJSKA POMOĆ

Kada pohađate fakultet u drugoj državi članici, od vas se ne može zahtijevati da plaćate višu školarinu nego državljani te zemlje.

Imate pravo na jednaka sredstva za pokrivanje troškova školarine kao i državljani te zemlje, ali to se ne primjenjuje automatski i na stipendije i zajmove. Obratite se nadležnim nacionalnim tijelima kako biste saznali možete li dobiti ili zadržati stipendiju iz svoje zemlje.

Ako, kao državljanin države članice, najmanje pet godina legalno i bez prekida živite u drugoj državi članici, imate pravo na stipendiju pod istim uvjetima kao i državljani te zemlje.

Ako vas zanima pohađanje dijela studija u inozemstvu, mogući izvori financiranja mogu biti i stipendije i zajmovi u okviru programa EU-a Erasmus+.

OVO BI MOGAO BITI VAŠ SLUČAJ

Imate pravo na studentske stipendije ako u zemlji živite pet godina

Elica je Bugarka koja od dvanaeste godine živi u Parizu. Želi studirati u Francuskoj, no to si može priuštiti samo uz stipendiju.

Budući da ondje živi više od pet godina, ima pravo na iste stipendije kao i studenti Francuzi.

Trebate pomoć?
Želite dodatne
informacije?

9. Internetska kupnja

Kada kupujete putem interneta u Europi, štiti vas zakonodavstvo EU-a.

POVRAT NEŽELJENE ROBE I OTKAZIVANJE

USLUGA

U EU-u imate pravo odustati od kupnje na internetu u roku od četrnaest radnih dana od primitka robe ili sklapanja ugovora o nabavi usluga. U tom razdoblju kupnju možete otkazati iz bilo kojeg razloga – čak i ako se jednostavno predomislite.

Prodavatelj vam mora vratiti novac u roku od 14 dana. U povrat moraju biti uključeni i svi troškovi dostave koje ste platili kako biste dobili robu, no trošak povrata robe prodavatelju obično snosite sami.

Pravo otkazivanja ne primjenjuje se na određene kategorije proizvoda, poput pokvarljive hrane, hotela i rezervacije najma vozila za određene datume te na internetski digitalni sadržaj nakon što ste ga počeli preuzimati ili prikazivati.

POPRAVAK, ZAMJENA, POVRAT NOVCA

Pri kupnji robe od internetskih prodavatelja u EU-u imate pravo zatražiti besplatan popravak ili zamjenu kupljene robe tijekom najmanje dvije godine ako se roba pokaže neispravnom ili ako ne odgovara opisu u oglasu. Ako proizvod nije moguće popraviti ili zamijeniti u razumnom roku ili bez teškoća, možete zatražiti povrat novca ili smanjenje cijene.

PRAVNA ZAŠTITA U SLUČAJU NEISPORUKE

Pravilima EU-a predviđeno je da vam se roba mora isporučiti u roku od 30 dana od sklapanja ugovora ako se s prodavateljem ne dogovorite drukčije. Ako robu ne primite u tom roku, morate podsjetiti trgovca, dajući mu dodatan razuman rok za dostavu. Ako trgovac ni u produljenom roku ne dostavi robu, imate pravo na raskid ugovora i na povrat novca. Ako je isporuka robe do određenog datuma iznimno važna, a trgovac je ne isporučio, ugovor možete odmah raskinuti.

OVO BI MOGAO BITI VAŠ SLUČAJ

Roba naručena na internetu mora se isporučiti u roku od 30 dana ako nije dogovoreno drukčije

Sredinom studenoga Andrej iz Slovačke naručio je iz Italije sanduk vina za obiteljsko božićno okupljanje. Međutim, ni nakon Božića vino nije bilo isporučeno.

Budući da proizvod nije isporučen u roku od 30 dana, prema pravilima EU-a prodaja je automatski poništena. Andrej ima pravo na povrat novca od trgovca.

Trebate pomoć?
Želite dodatne
informacije?

10. Kupnja ili prodaja automobila

U bilo kojoj europskoj zemlji možete kupiti ili prodati automobil te pritom ostvariti pravo na oslobođenje od PDV-a ili povrat PDV-a prema pravilima EU-a.

KUPNJA U INOZEMSTVU

Ako u drugoj državi članici kupite novi automobil (s manje od 6000 prijeđenih kilometara ili ne stariji od šest mjeseci), u toj zemlji ne plaćate PDV, no automobil morate registrirati i PDV platiti u svojoj zemlji.

Ako kupite rabljeni automobil (s više od 6000 prijeđenih kilometara i stariji od šest mjeseci) od fizičke osobe u EU-u, ne plaćate PDV. Ako automobil kupite od službenog distributera u drugoj državi članici, PDV morate platiti u toj zemlji, ali ne i kod kuće.

Ako novi ili rabljeni automobil kupite izvan EU-a, morate platiti PDV na uvoz.

Ma gdje kupili automobil, u svojoj zemlji morate platiti odgovarajući porez na registraciju vozila (ako postoji).

PRODAJA U INOZEMSTVU

Za novi automobil ne morate platiti PDV ako ga prodajete kao fizička osoba, no ako kupac živi u nekoj drugoj zemlji EU-a i onamo odveze automobil, morat će ondje platiti PDV.

To ujedno znači da od nadležnih tijela u svojoj zemlji možete zatražiti povrat PDV-a koji ste prvotno platili na vozilo. Time se jamči da se PDV na isto vozilo neće platiti dvaput.

U slučaju rabljenih automobila, ne plaća se PDV na transakciju ako kao fizička osoba prodajete automobil kupcu u drugoj zemlji EU-a.

OVO BI MOGAO BITI VAŠ SLUČAJ

Povrat dijela plaćenog PDV-a u slučaju prodaje novog vozila

Merete je kupila novi automobil u Danskoj za 20 000 eura, plus 5 000 eura PDV-a (25 %). Nakon četiri mjeseca, prodala je automobil (koji se za potrebe PDV-a još uvijek smatra novim) Hagenu za 16 000 eura.

Hagen je automobil odvezeo u Austriju, gdje živi, i austrijskim poreznim tijelima platio PDV u iznosu 3 200 eura (PDV u Austriji iznosi 20 %).

Merete kao prodavatelj ima pravo od danskih poreznih tijela dobiti povrat četiri od pet tisuća eura PDV-a koje je platila pri kupnji automobila. Taj iznos odgovara iznosu koji bi trebalo platiti u Danskoj pri drugoj opisanoj transakciji.

Trebate pomoć?
Želite dodatne
informacije?

11. Putnička prava

Putujete li zrakoplovom, vlakom, brodom ili autobusom, ili imate posebne potrebe povezane s pokretljivošću, zaštićeni ste cijelim nizom prava putnika.

ZRAČNI, ŽELJEZNIČKI, BRODSKI ILI

AUTOBUSNI PROMET

Vaša se prava u pravilu primjenjuju:

- na sve odlazne letove iz zračnih luka u EU-u, na Islandu, u Norveškoj ili Švicarskoj, odnosno dolazne letove u EU zračnim prijevoznikom iz EU-a;
- na sav međunarodni željeznički promet unutar EU-a;
- na brodove bilo kojeg prijevoznika koji uplovljavaju ili isplovljavaju iz svih luka u EU-u;
- na redovita putovanja velike udaljenosti (više od 250 km) autobusom koja počinju ili završavaju u državi članici.

Ako vam je putovanje otkazano ili prijevozno sredstvo znatno kasni, let vam je prebukiran ili vam je odbijen ukrcaj, možete odabrati želite li da vam se omogući dolazak na odredište drugim putem ili želite dobiti povrat novca za kartu. Možda ćete imati pravo i na osvježavajuće piće, obrok i noćenje, ovisno o udaljenosti do odredišta i/ili trajanju kašnjenja.

Osim u slučaju autobusnog prijevoza, možda imate pravo na financijsku odštetu pod određenim uvjetima i ovisno o udaljenosti i/ili trajanju kašnjenja.

Ako ste osoba s invaliditetom ili smanjenom pokretljivošću, imate jednaka prava na putovanje kao i svi ostali. Kako bi ste osigurali pomoć potrebnu tijekom putovanja, obratite se prijevozniku, prodavaču voznih karata ili organizatoru putovanja 36 ili 48 sati (ovisno o načinu prijevoza) prije putovanja.

OVO BI MOGAO BITI VAŠ SLUČAJ

Ne oklijevaju podnijeti pritužbu

Stefania je namjeravala otkazati putovanje zrakoplovom na službeni put iz Rima u Nikoziju, no let joj je kasnio šest sati. Propustila je konferenciju kojoj je trebala prisustvovati te je željela naknadu štete.

Ispunila je EU-ov obrazac za pritužbu (dostupan u zračnoj luci ili na internetskoj stranici zračnog prijevoznika) i predala ga zračnom prijevozniku, na temelju čega bi trebala dobiti povrat pune cijene karte. Trebala bi imati pravo i na naknadu štete ako kašnjenje nije bilo prouzročeno izvanrednim okolnostima, koje bi zračni prijevoznik morao dokazati.

Trebate pomoć?
Želite dodatne
informacije?

12. Jeftiniji pozivi s mobilnog telefona

Kada se koristite mobilnim telefonom u drugoj zemlji EU-a, mobilni operater smije vam zaračunati troškove samo u skladu s propisanim ograničenjima.

OGRAIČENJA CIJENA POZIVA, SMS

PORUKA I PRIJENOSA PODATAKA

1. srpnja 2014.

Odlazni glasovni pozivi (po minuti)	19 centi
Dolazni glasovni pozivi (po minuti)	5 centi
Odlazne SMS poruke (po SMS-u)	6 centi
Prijenos podataka (po megabajtu) (*)	20 centi

(*) Navedena cijena vrijedi za megabajt, ali računat će vam se potrošeni kilobajti.
Cijene su bez PDV-a.

Navedena ograničenja predstavljaju najveće dopuštene cijene. Mobilni operateri mogu ponuditi i manje cijene, pa dobro pazite da vam ne promakne povoljnija ponuda! Ograničenja vrijede za sve korisnike, osim ako iz ponude mobilnog operatera odaberete neki poseban paket.

Kako biste bili zaštićeni od prevelikih računa za prijenos podataka u *roamingu*, količina podataka preuzetih putem mobilnog uređaja u cijelom je svijetu ograničena na vrijednost od 50 eura, osim ako s mobilnim operaterom dogovorite neko drugo ograničenje.

OBAVIJEST O CIJENAMA

Operater vam mora poslati SMS poruku kada prijeđete granicu unutar EU-a kako bi vas obavijestio o cijeni dolaznih i odlaznih poziva, podatkovnih usluga i SMS poruka u dotičnoj zemlji.

OVO BI MOGAO BITI VAŠ SLUČAJ

Zaštićeni ste od šoka zbog prevelikog računa

Aniko iz Mađarske na pametnom se telefonu koristi brojnim aplikacijama, primjerice servisima za prijenos glazbe strujanjem, društvene mreže kojima ostaje u kontaktu s prijateljima te internetske karte za pronalaženje restauracija.

Tijekom ljetovanja u Grčkoj zaboravila je na telefonu isključiti značajku automatskog ažuriranja. No više se ne mora bojati da će nenamjerno nakupiti goleme troškove na računu jer, ako s operaterom ne dogovori drugačije, trošak prijenosa podataka u *roamingu* ograničen joj je automatski na 50 eura (bez PDV-a).

Trebate pomoć?
Želite dodatne
informacije?

13. Plaćanja, zajmovi i ulaganja

Pri prijenosu novca unutar EU-a zaštićeni ste europskim pravilima.

INOZEMNA PLAĆANJA

Ako se plaćanje obavlja u eurima, na tuzemne i inozemne transakcije unutar EU-a primjenjuju se iste naknade.

To pravilo vrijedi za plaćanje s jednog na drugi bankovni račun u dvjema različitim zemljama, podizanje gotovine na bankomatima u drugim zemljama EU-a te plaćanje debitnim i kreditnim karticama u cijelom EU-u.

Poduzeća i tijela uprave koja u vlastitoj zemlji prihvaćaju bankovne uplate u eurima moraju prihvatiti i uplate u eurima iz inozemstva.

Isto tako, poduzeća i tijela uprave koja obavljaju bankovna plaćanja u eurima u vlastitoj zemlji moraju biti spremna takva plaćanja obavljati i na račune u eurima u drugim zemljama EU-a (kada je, primjerice, riječ o isplati plaće ili mirovine ili pak povratu novca za robu kupljenu putem interneta).

NOŠENJE GOTOVINE U INOZEMSTVO

Kada putujete u EU ili iz njega s gotovinskim iznosom od 10 000 EUR ili većim (ili njegovom protuvrijednosti u drugoj valuti i drugim financijskim/monetarnim instrumentima koji se anonimno mogu prenijeti s jedne na drugu osobu), iznos morate prijaviti carinskim tijelima koristeći se obrascem EU-a za prijavu gotovine. Kada putujete unutar EU-a, moguće je da postoji slična obveza jer se u određenim državama članicama primjenjuju EU-ove unutarnje kontrole kretanja gotovine.

JAMSTVO SIGURNOSTI POLOGA

Sredstva koja imate u banci osigurana su do iznosa od 100 000 eura (ili njegove protuvrijednosti u zemljama u kojima je u optjecaju neka druga valuta). To jamstvo primjenjuje se po vlasniku štednog uloga i po bankarskoj grupaciji.

ZAJMOVI I ULAGANJA

Kao fizička osoba možete dobiti potrošački kredit u svim zemljama EU-a. Pravila o oglašavanju i potpunom informiranju, koja vrijede u cijelom EU-u, omogućuju jednostavnu usporedbu ponuda. Ako se predomislite, od ugovora o kreditu možete odustati u roku od 14 dana od potpisivanja.

U cijelom EU-u možete prodavati i kupovati dionice i druge financijske proizvode uz istu zaštitu kao i u vlastitoj zemlji. Pri kupnji financijskih usluga putem interneta imate pravo odustati od ugovora bez financijskih posljedica u roku od najmanje 14 kalendarskih dana.

OVO BI MOGAO BITI VAŠ SLUČAJ

Možete primati uplate u eurima na račun u drugoj zemlji EU-a

Marijke živi u Belgiji, a radi u Nizozemskoj. Želi da joj se plaća isplaćuje na belgijski račun. Nizozemski poslodavac ne smije joj odbiti taj zahtjev. Uz to, Marijke može sa svojeg belgijskog računa plaćati režije i prireze za svoju vikendicu u Španjolskoj.

Trebate pomoć?
Želite dodatne
informacije?

14. Osnivanje poduzeća i širenje poslovanja

Imate pravo poslovati u cijelom EU-u.

TRGOVANJE IZ VLASTITE ZEMLJE

Kao vlasnik poduzeća možete prodavati robu i pružati usluge u cijeloj Europi pod istim uvjetima kao i lokalna poduzeća. Možete otvoriti i podružnicu u nekoj drugoj zemlji EU-a.

Ako poslujete u uslužnom sektoru, pročitajte i 17. poglavlje.

OSNIVANJE NOVOG PODUZEĆA

U INOZEMSTVU

Možete osnovati poduzeće u bilo kojoj zemlji EU-a. U tom slučaju za vas vrijede isti uvjeti i pravila kao i za državljane te zemlje, primjerice u pogledu obveze pridržavanja profesionalnih etičkih kodeksa i pribavljanja odgovarajućih dozvola.

POMOĆ PRI ŠIRENJU

NA MEĐUNARODNO TRŽIŠTE

Najbolje je da se najprije obratite portalu Vaša Europa – Poduzetnici. Savjet možete dobiti i od Europske poduzetničke mreže – <http://een.ec.europa.eu>. Ta va služba može povezati s nekom od 550 organizacija za pomoć u poslovanju koje postoje u svim državama članicama, a može vam ponuditi praktičnu pomoć i savjete o pokretanju poslovanja u odabranoj zemlji.

Na raspolaganju su vam i savjeti iskusnih poduzetnika:

- u okviru programa „Erasmus za mlade poduzetnike“ možete provesti do šest mjeseci kod poduzetnika domaćina u nekoj drugoj zemlji EU-a (<http://www.erasmus-entrepreneurs.eu>)

OVO BI MOGAO BITI VAŠ SLUČAJ

Pronađite poslovnog partnera i proširite poslovanje

Mark, programer iz Velike Britanije, osnovao je poduzeće za izradu digitalnih prirodoslovnih vodiča koji ljubiteljima prirode omogućuju prepoznavanje raznih vrsta drveća pomoću aplikacija za tablet-računala i pametne telefone.

Tražio je partnere koji mogu ponuditi specijalistički sadržaj za aplikacije. Obratio se Europskoj poduzetničkoj mreži koja ga je povezala s francuskim medijskim konzultantskim poduzećem specijaliziranim za znanost. Dva su poduzeća uspjela postignuti dogovor o suradnji te su razvila niz popularnih aplikacija.

Trebate pomoć?
Želite dodatne
informacije?

15. Financiranje poslovanja

Kao europskom poduzetniku, na raspolaganju su vam razni izvori financiranja poslovanja.

BANKOVNI KREDITI

Kao vlasnik poduzeća u EU-u, možete zatražiti bankovni kredit u bilo kojoj zemlji EU-a. Banka vaš zahtjev može odbiti iz komercijalnih razloga, ali ne zbog državljanstva.

PRIKUPLJANJE INOZEMNOG KAPITALA

Možete:

- prodati udio u poduzeću bilo gdje u EU-u;
- osnovati poduzeće u nekoj drugoj zemlji EU-a te kupovati i prodavati njegov kapital;
- kupovati i prodavati dionice postojećih poduzeća u drugim zemljama EU-a.

FINANCIRANJE SREDSTVIMA EU-A

Možda vam zatreba financijska pomoć za daljnji razvoj poslovanja. EU podržava poduzetnike i poduzeća cijelim nizom programa EU-a u okviru kojih se omogućuju zajmovi, jamstva i financiranje vlasničkoga kapitala.

EU omogućuje i bespovratna sredstva za posebne ciljeve politike kao što su istraživanje ili okoliš, uglavnom financiranjem projekata suradnje. Popis programa potpore EU-a dostupan je na:

<http://europa.eu/about-eu/funding-grants>

OVO BI MOGAO BITI VAŠ SLUČAJ

Vaše poduzeće možda ima pravo na financijsku potporu iz sredstava EU-a

Petteriju iz Finske bila je potrebna financijska pomoć u razvoju nove aplikacije za pametne telefone. Dio novca uspio je prikupiti u Finskoj, no od kolega u struci čuo je za privatno poduzeće u Londonu koje mu je ponudilo dodatna financijska sredstva u zamjenu za udio u njegovu poduzeću.

Petteri je saznao i da, ako jedan dio poslova na razvoju proizvoda obavi u susjednoj Estoniji i Poljskoj, ima pravo na financiranje iz sredstava EU-a. Njegov je zahtjev za financijsku potporu prihvaćen, što mu je omogućilo širenje poslovanja na čvrstim financijskim temeljima.

Trebate pomoć?
Želite dodatne
informacije?

16. Kupnja i prodaja robe

Većinu robe možete slobodno kupovati i prodavati diljem EU-a, bez posebnih preduvjeta i drugih prepreka.

ISTA PRAVILA U CIJELOM EU-u ZA

VEĆINU PROIZVODA

Za veliku većinu proizvoda na tržištu EU-a vrijede zajednička europska pravila kojima se postavljaju visoki standardi zaštite potrošača i okoliša. To se odnosi na strojeve, automobile, igračke, medicinske uređaje, kemikalije, radijsku opremu, tekstil, električnu opremu i mnoge druge industrijske proizvode.

UZAJAMNO PRIZNAVANJE

Za proizvode koji nisu obuhvaćeni tim pravilima (npr. predmete od plemenitih metala, neke građevinske proizvode) svaka država članica određuje vlastitu razinu zaštite. Načelo „uzajamnog priznavanja“ primjenjuje se u sljedećem slučaju: ako vaš proizvod ima dozvolu za prodaju u jednoj državi članici, u načelu ga smijete staviti na tržište svih drugih država članica.

SIGURNOST PROIZVODA

Kao proizvođač, distributer ili uvoznik proizvoda morate ispuniti brojne obveze kojima se jamči kvaliteta i sigurnost proizvoda. To, uz ostalo, znači da na proizvodu ili ambalaži morate istaknuti svoj žig/marku i adresu, navesti upute i sigurnosne informacije te ponuditi naknadu štete prouzročene neispravnim proizvodima.

OVO BI MOGAO BITI VAŠ SLUČAJ

Svoje proizvode možete prodavati u drugim zemljama EU-a

Conor je u Irskoj imao tvrtku za proizvodnju medicinske mjerne opreme te se želio proširiti na malteško tržište. Svoje proizvode već je legalno prodavao u Irskoj i drugim zemljama EU-a.

Malteške vlasti isprva su odbile dopustiti stavljanje proizvoda na malteško tržište i zatražile su dodatna testiranja. No kako to nije u skladu s pravilima EU-a, na kraju su morale dopustiti prodaju proizvoda na Malti.

Trebate pomoć?
Želite dodatne
informacije?

17. Pružanje usluga u inozemstvu

Usluge možete pružati u svim zemljama EU-a.

PRIVREMENO PRUŽANJE USLUGA

Usluge u drugim zemljama EU-a privremeno možete pružati bez osnivanja podružnice u tim zemljama. To se pravo može ograničiti samo u iznimnim okolnostima opravdanim zaštitom javnog poretka, sigurnosti, zdravlja ili okoliša.

Usluge možete pružati i putem interneta. Ako u svojoj zemlji ispunjujete uvjete za pružanje usluga, ostale zemlje EU-a u pravilu vam ne mogu nametati nikakve dodatne uvjete.

OTVARANJE PODRUŽNICE

Podružnicu u drugoj zemlji EU-a možete otvoriti ako želite trajno pružati usluge u toj zemlji (vidjeti 14. poglavlje).

TIJELA ZA JEDINSTVENI KONTAKT

U svim su zemljama osnovana tijela za jedinstveni kontakt koja nude informacije o pravilima i formalnostima te omogućuju obavljanje administrativnih postupaka putem interneta (http://ec.europa.eu/internal_market/eu-go).

OVO BI MOGAO BITI VAŠ SLUČAJ

Pružanje usluga u inozemstvu isto kao i u vlastitoj zemlji

Raduova tvrtka nudi usluge čišćenja stanova i upravljanja zgradama u Bukureštu. Nakon suradnje s francuskim klijentom, Radu je odlučio ponuditi slične usluge u Parizu.

Isprijava je usluge pružao putem svoje rumunjske tvrtke, no kada se poslovanje proširilo, Radu je uz pomoć francuskog tijela za jedinstveni kontakt osnovao podružnicu u Francuskoj.

Trebate pomoć?
Želite dodatne
informacije?

18. Plaćanje poreza na dobit

U prekograničnom poslovanju zaštićeni ste od diskriminativnog poreznog postupanja.

POSLOVNI POREZI

Svaka zemlja EU-a u potpunosti je nadležna za vlastiti porezni sustav, ali ne smije nametati diskriminativne porezne postupke tvrtkama iz drugih zemalja EU-a.

Porez na dobit obično se plaća u zemlji u kojoj je tvrtka registrirana. Ako ste samostalni poduzetnik, obveznik ste poreza na dohodak – opet najčešće u zemlji u kojoj poslujete.

U EU-u postoje pravila o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja pri isplati kamata, tantijema i dividendi između povezanih društava u različitim zemljama EU-a te pri restrukturiranju tvrtki koje imaju sredstva u više zemalja EU-a.

PDV

EU olakšava prekogranično poslovanje standardiziranim pravilima o PDV-u, iako pojedinačne zemlje imaju određen stupanj slobode pri određivanju stopa PDV-a.

PDV se obično plaća u državi u kojoj kupujete proizvod ili se koristite uslugom. Ako to nije slučaj u državi u kojoj imate poslovni nastan, morate se registrirati u svakoj državi članici u kojoj se plaća PDV. Međutim, ako pružate telekomunikacijske usluge, usluge emitiranja i elektroničke usluge, od 1. siječnja 2015. bit će vam na raspolaganju MOSS (sustav „sve na jednom mjestu“), gdje možete ispuniti sve obveze u svojoj zemlji.

Ako je vaše poduzeće obveznik PDV-a u zemlji EU-a u kojoj nema poslovni nastan, imate pravo zatražiti povrat. Postoji u potpunosti elektronički postupak koji jamči brzu obradu zahtjeva za povrat PDV-a.

OVO BI MOGAO BITI VAŠ SLUČAJ

Poreze plaćate u zemlji u kojoj obavljate većinu poslovanja

Max s bratom u Luksemburgu vodi tvrtku za ličenje i unutarnje opremanje. No kako za potrebe fizičkih osoba obavljaju ličenje i u Belgiji i Francuskoj, nije im jasno gdje moraju platiti porez na dobit.

Budući da većinu poslovanja obavljaju u Luksemburgu i nemaju poslovni nastan nigdje drugdje, porez na ostvareni dohodak moraju platiti u Luksemburgu.

Međutim, za potrebe plaćanja PDV-a moraju se registrirati i PDV platiti u svim zemljama u kojima pružaju usluge jer se PDV plaća u zemljama u kojima se objekti nalaze. U svim tim zemljama mogu zatražiti povrat PDV-a na kupljenu robu (primjerice boju za ličenje, opremu itd.).

Trebate pomoć?
Želite dodatne
informacije?

19. Zaštita intelektualnog vlasništva

Pravima intelektualnog vlasništva štite se vaša komercijalna djelovanja i autorska djela u EU-u.

AUTORSKO PRAVO

Autorsko pravo na izvorno djelo (u području književnosti, umjetnosti, glazbe, televizijskog emitiranja, softvera, baza podataka, oglašavanja itd.) automatski je zaštićeno na području cijelog EU-a, bez potrebe za formalnom registracijom.

ŽIGOVI I PATENTI

Ako žigove i dizajnerska prava registrirate pri Uredu za usklađivanje na unutarnjem tržištu (UUUT), oni su zaštićeni na cijelom području EU-a.

Time štedite trud, vrijeme i novac koje biste inače morali uložiti u zasebnu registraciju u svakoj zemlji.

Nacionalni patent možete prijaviti pri nacionalnom uredu za patente, a europski patent pri Europskom uredu za patente. Europski patent potrebno je zasebno potvrditi u svakoj zemlji u kojoj ga želite zaštititi. Novim europskim sustavom za patente omogućit će vam se dobivanje patenata u cijeloj Europi bez potrebe za potvrđivanjem u svakoj državi članici. Novi sustav stupa na snagu kada sve države sudionice ratificiraju sporazum o novom sustavu za rješavanje patentnih sporova.

Ako proizvodite poljoprivredne proizvode ili hranu, možda ih imate pravo zaštititi prema posebnim EU-ovim sustavima za zaštitu kvalitete („zaštićena oznaka izvornosti“ i „zaštićena oznaka zemljopisnog podrijetla“). Kako bi proizvod imao pravo na te oznake, njegova kvaliteta ili glavne značajke moraju proizlaziti iz njegova zemljopisnog podrijetla.

POVREDA PRAVA PUTEM INTERNETA

Možete se zateći u situaciji u kojoj se krše vaša prava intelektualnog vlasništva, osobito na internetu.

Posrednici, kao što su davatelji usluga pristupa internetu, nisu odgovorni ako ne znaju za nezakonite aktivnosti.

U slučaju povrede prava, pravilima EU-a olakšavaju se ostvarenje i zaštita vaših prava intelektualnog vlasništva.

OVO BI MOGAO BITI VAŠ SLUČAJ

Registrirajte žig i zaštitite ga

Agnieszka iz Poljske razvila je novi softver i želi ga prodavati u cijelom EU-u. Dio njezinih prava intelektualnog vlasništva već je zaštićen jer je izvorni kod njezino autorsko djelo (autorsko pravo).

No Agnieszka je osmislila i vlastitu marku te želi zaštititi s njome povezan žig. Dovoljno je da se registrira pri UUUT-u i automatski je zaštićena u svim zemljama EU-a.

Trebate pomoć?
Želite dodatne
informacije?

20. Nadmetanje za ugovore o javnoj nabavi

Ako vaše poduzeće ima sjedište u EU-u, ono se u načelu može slobodno nadmetati za ugovore o javnoj nabavi u drugim europskim zemljama.

JEDNAKO POSTUPANJE KAO S NACIONALNIM IZVODITELJIMA

Tijela javne vlasti moraju vašem poduzeću i drugim nadmetateljima iz zemalja EU-a zajamčiti ravnopravan pristup tržištu te ravnopravno i pošteno postupanje prema svim ponudama.

Vaša će se ponuda ocijeniti u standardnom postupku koji moraju primjenjivati sva tijela javne vlasti u EU-u. Ponuda će se vrednovati na temelju istih kriterija kao i ponude velikih nadmetatelja.

Ovisno o zemlji, obično ćete morati priložiti raznovrsne potvrde i ateste. Informacije o tim dokumentima možete pronaći putem EU-ova besplatnog internetskog informacijskog sustava eCertis (<http://ec.europa.eu/market/ecertis/login.do>).

INFORMACIJE O NATJEČAJIMA

Informacije o brojnim ugovorima o javnim uslugama i javnoj nabavi robe vrijednosti veće od 130 000 eura te ugovorima o radovima vrijednosti veće od pet milijuna eura dostupne su na mrežnim stranicama Dnevnika elektroničkih natječajja (<http://ted.europa.eu>).

Na tim su stranicama objavljeni svi europski natječajji za koje se ponude mogu podnijeti iz svih zemalja EU-a.

Možete podnositi i zajedničke ponude s drugim poduzećima (npr. u obliku partnerstva ili konzorcija), što vam omogućuje sudjelovanje u natječajima za ugovore veće vrijednosti. Neki se ugovori dijele na manje podugovore (tzv. pakete), što može biti zanimljivo manjim poduzećima.

Dodatne pojedinosti o podnošenju ponuda za EU-ove ugovore o javnoj nabavi dostupne su na internetskoj stranici SIMAP-a (<http://simap.europa.eu>).

OVO BI MOGAO BITI VAŠ SLUČAJ

Možete se nadmetati za ugovore o javnoj nabavi u Europi

Miguel ima poduzeće u Vigu koje proizvodi betonske temelje za elektrane u Španjolskoj. Pošto je saznao da se može nadmetati za ugovore o javnoj nabavi u Njemačkoj, Miguel je uočio natječaj za izgradnju nove solarne elektrane u Baden-Württembergu.

Kako bi osigurao dodatna stručna znanja i kapacitete koji će mu trebati za taj ugovor, Miguel je oformio konzorcij s još dva poduzeća, jednim španjolskim i jednim portugalskim. Njihova se ponuda pokazala zanimljivom vlastima u Baden-Württembergu te je ugovor dodijeljen upravo njihovu konzorciju.

Trebate pomoć?
Želite dodatne
informacije?

Zaštita prava i ostvarivanje pravne zaštite

Što učiniti ako pri ostvarivanju svojih prava u EU-u nađete na teškoće? U nastavku su navedene neke službe koje vam mogu olakšati pronalaženje rješenja ili ostvarivanje pravne zaštite.

STRUČNI SAVJETI

Ako vam je potrebno pojašnjenje u vezi s pravima koja imate u određenoj situaciji, obratite se službi Vaša Europa – savjeti. U roku od tjedan dana osobno će vam odgovoriti pravni stručnjak, koji će vam uz to predložiti kome se još možete obratiti za pomoć ako je to potrebno.

<http://europa.eu/youreurope/advice>

POSREDOVANJE UZ SURADNJU

NADLEŽNIH NACIONALNIH TIJELA

Ako vam tijela javne uprave u nekoj drugoj zemlji EU-a ne žele priznati prava koja imate u EU-u, obratite se centru Solvit. Osoblje nacionalnih javnih službi posredovat će u rješavanju problema i pronaći rješenje u roku od deset tjedana.

<http://solvit.eu>

SAVJETI ZA POTROŠAČE

Ako imate problema s proizvodom ili uslugom koju ste kupili u nekoj drugoj zemlji EU-a, uključujući internetsku kupnju, obratite se odgovarajućem europskom centru za zaštitu potrošača. Lokalni stručnjaci pružit će vam potrebne savjete i pomoć u rješavanju spora s prodavateljem. Ako ne uspijete postignuti sporazum, centar

će vam pomoći u vezi s korištenjem mehanizma alternativnog rješavanja spora, uz ostalo i putem interneta (internetsko rješavanje sporova), kojim se nude djelotvorni i učinkoviti izvansudski načini zaštite potrošača.

<http://ec.europa.eu/consumers/ecc>

PRITUŽBA EUROPSKOJ KOMISIJI

Ako smatrate da neka država članica krši zakonodavstvo EU-a, možete podnijeti pritužbu Europskoj komisiji. Komisija će razmotriti pritužbu te može na temelju nje od predmetne zemlje zatražiti da izmijeni svoje zakonodavstvo.

http://ec.europa.eu/atwork/applying-eu-law/complaints_hr.htm

PREDSTAVKA EUROPSKOM PARLAMENTU

Europskom parlamentu možete poslati predstavku o pitanju povezanom s EU-om koje vas se izravno tiče. Iako nije nadležan za rješavanje predmeta, Europski parlament može skrenuti pozornost na vaš problem te izvršiti pritisak na odgovorne strane.

<https://www.secure.europarl.europa.eu/aboutparliament/en/petition.html>

Vaša Europa

<http://europa.eu/youreurope>

Ured za publikacije

ISBN 978-92-79-40449-8
doi:10.2780/29914